

DOMINAČNÍ TECHNIKY

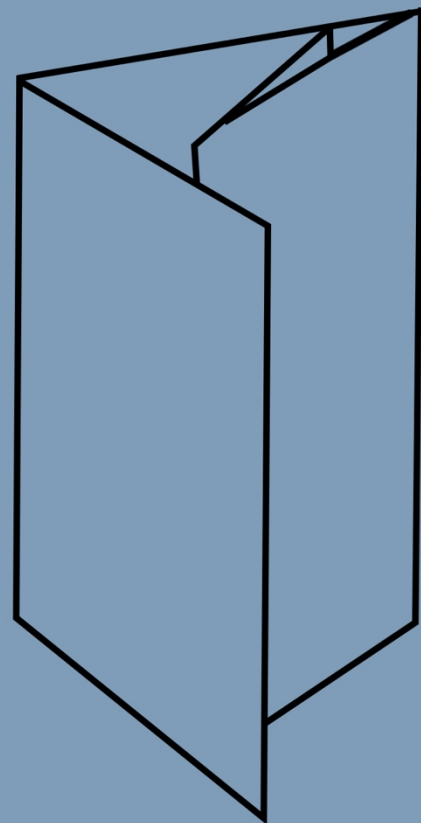
EDUKAČNÍ SET

Edukační set – dominační techniky

Komplexní soubor všech výstupů projektu poskytuje školitelům a školitelkám veškeré potřebné informace a nástroje pro vedení workshopů/seminářů pro ženy politiky a mladé dívky, které jsou zaměřené na dominační techniky. Edukační set obsahuje metodickou podporu pro školitele a školitelky, pokyny a pracovní listy pro rolové hry.

Obsah	
Edukační set – dominační techniky	4
Brožura – Dominační techniky	5
Původ konceptu	5
Odůvodnění	6
Posílení postavení (Empowerment)	6
Povědomí	6
1. Zneviditelňování	7
2. Zesměšňování a zneužívání	8
3. Odpírání informací	8
4. Odsouzení bez ohledu na to, co děláte	9
5. Obviňování a zahanbování	9
Jak jednat a reagovat na manipulativní chování?	9
Co dalšího je důležité?	10
Training program pro političky	12
Hlavní myšlenka:	12
Cíle	12
Užitečné rady	12
Cílové skupiny	12
Omezení, možná rizika spojená s cílovou skupinou a jak je eliminovat	12
Jak zaujmout a zapojit cílovou skupinu	12
Training program pro dívky	15
Hlavní myšlenka	15
Cíle	15
Užitečné rady	15
Omezení, možná rizika spojená s cílovou skupinou a jak je eliminovat	15
Jak zaujmout a zapojit cílovou skupinu	16
Videa	24
Scénář videa pro političky	24
Scénář pro mladé dívky	25
Rolová hra pro političky	27
Postavy rolové hry	27
Metoda Divadla Utlačovaných	30
Rolová hra pro dívky	31
Postavy rolové hry	31
Metoda Divadla Utlačovaných	33

BROŻURA

Brožura – Dominační techniky

Původ konceptu

Autorkou konceptu *hersketeknikker* (Techniky útlaku, útisku, dominance) je **Berit Ås**, norská profesorka sociální psychologie, politička a feministická aktivistka. V Norsku je koncept velmi populární a široce využívaný a proběhlo již mnoho snah přeložit termín do angličtiny, jako například *Master techniques of suppression* (technika útlaku, útisku, dominance) nebo *domination techniques* (dominační techniky).

Dominační techniky odkazují k technikám, činům a chování, které někdo vědomě či nevědomě používá k neúctě nebo zesměšňování druhých během interakcí.

Všichni (muži i ženy) občas dominantních technik využívají. Proto těmto technikám mohou být vystaveni všichni lidé bez ohledu na pohlaví. Užívání dominačních technik by však mělo být chápáno v kontextu mocenských vztahů ve společnosti. Často právě silnější a privilegovanější osoba využívá dominační techniky proti slabšímu komunikačnímu partnerovi/partnerce.

Berit Ås si v 70. letech 20. století na svém pracovišti, kde dominovali muži, všimla specifického jevu, který nazvala dominační techniky. Ona sama měla osobní zkušenost se sexistickou diskriminací, proti které bojovala.

Poté co zažila na pracovišti ignoraci, přerušování, nepříjemné pocity či nemožnost vyjádřit svůj názor, začala se zajímat o to, co muži kolem ní říkají a dělají. Zaměřila se na otázky: „*Jak se muži prezentují, když hovoří?*“ a „*Jak se chovají, když mluví jejich kolegyně?*“, později se rozhodla kopírovat vyzorované mužské chování během různých situací.

Během toho, co muži mluvili, Ås demonstrativně vstala, aby si nalila šálek kávy, nebo si vzala pero a začala si čmárat na papír či si jednoduše četla a viditelně projevovala nezájem o to, co muži právě říkají. Všimla si, že určitým způsobem tento druh chování funguje. Byla svědkem toho, že čím hůř se chovala, tím více byla brána vážně.

Místo toho, aby se Berit Ås i nadále chovala v práci tímto způsobem, rozhodla se využít její pozorování pro dobrou věc a napsala knihu o technikách, které v práci vyzorovala.

V roce 1981 vyšla kniha ***Kvinner i alle land. Håndbok for frigjøring - Women of all countries. Handbook for liberation***, ve které se poprvé objevil a byl ustanoven termín *hersketeknikker* (techniky útlaku, útisku, dominance).

Berit Ås záměrně vybrala a pojmenovala pět hlavních dominantních technik. Poté co se o vlastní zkušenosti a koncepci podělila s ostatními ženami, byly později tyto techniky využity pro vzájemnou komunikaci žen na pracovišti. Pokud žena byla vystavena kterékoliv z dominačních technik, mohly ostatní ženy diskrétně ukázat několik prstů a tím dát najevo, že vidí, co se děje.

Například, pokud by žena byla během jednání vystavena výsměchu, ostatní ženy by ji diskrétně ukázaly číslo dvě na prstech, aby jí o tomto jednání informovaly. Účelem této chování bylo zvýšit povědomí o dominačních technikách a zajistit to, aby si postižená osoba byla vědoma, že jsou proti ní používány neférové praktiky. Neboť pokud je používání dominačních technik odhaleno, stává se daná technika méně efektivní.

Odůvodnění

Cílem této brožury a konceptu dominačních technik je snaha o zvýšení zapojení dívek a žen ve společnosti. Ženy tvoří polovinu světové populace, a proto by měly mít poloviční sílu a stejný počet formálních pozic a autority jako mají muži. V současné době tomu tak není. Ženy a dívky jsou systematicky nedostatečně zastoupeny v rozhodovacích pozicích po celém světě, jsou méně viditelné v médiích, mají méně křesel v parlamentu a vykonávají méně vedoucích funkcí v politických stranách než muži.

Názory žen a dívek jsou stejně důležité a měly by být vyslyšeny. Ženy se často zdržují, aby vyjádřily, co si myslí, obávají se toho, že nebudou tak výřečné jako muži, nebudou vyslechnuty či se bojí zesměšnění a opomenutí.

Cílem této publikace je pomoci ženám a dívkám vybudovat si sebedůvěru, naučit je pravidla politické a organizační práce a dát jim odvahu mluvit a účastnit se rozhodovacích procesů v každodenním životě.

Je důležité se zaměřit na dívky v mladém věku a pomoci jim překonat zavedené genderové stereotypy a vybudovat v nich silné osoby s vysokou sebeúctou.

Posílení postavení (Empowerment)

Pomocí tohoto konceptu chceme posílit postavení dívek, motivovat je k tomu, aby byly jejich hlasy slyšeny a aby se dívky vzájemně podporovaly.

Není překvapením, že neexistuje žádná jednotná definice ženského empowermentu - ve skutečnosti slovo „empowerment“ ve většině jazyků ani neexistuje - je ale zásadní definovat, jak tento proces v našem přístupu chápeme. Je to totéž, co popsala Agata Teutsch: „Moc, odvaha, solidarita. Empowerment jako účinná strategie boje proti násilí na ženách a dívkách a jinému genderově podmíněnému násilí. Příručka pro organizace a instituce“. Jedná se o výtečnou publikaci, která poskytuje hluboké porozumění a vysvětlení kořenů, podmínek a fungování empowermentu, níže si můžete přečíst jednu citaci z příručky:

„Empowerment je přístup používaný od šedesátých let minulé století nejen v rámci emancipace a nediskriminace, ale také v sociální práci, psychiatrii, podnikání, zdravotní péči a řízení. Od začátku je tento přístup spojován s feminismem a emancipační pedagogikou. Empowerment, nad rámec jednotlivce, odhaluje kulturu a systémovou (nebo strukturální) povahu diskriminace a útlaku. Empowerment je proces, ve kterém lidé z utlačovaných skupin získávají individuální a kolektivní kontrolu nad vlastními životy, prostorem, zákony a jazykem, který popisuje realitu, včetně i nich samých.

Je důležité zdůraznit, že v procesu empowermentu dochází jak k získání, tak k opětovnému získání práv, kontroly, moci, zviditelnění existujících (ale často tupých, neviditelných, zapomenutých, nevyužitých) zdrojů a kompetencí.“¹

Povědomí

Chceme u žen a dívek zvýšit povědomí o některých zvláštních technikách, které jsou nazývány dominačními technikami. Tyto techniky u dívek často zastavují nebo redukuje jejich schopnosti ve společnosti, přestože jsou všude přítomny. Znalost těchto technik může ženám a dívkám pomoci

¹ Výukový materiál vzešlý z projektu “Young women for social change” realizovaný Active Women Association ve spolupráci, organizací Shuhada, organizací Ashna a Women Empowered Afghanistan v rámci programu Erasmus+.

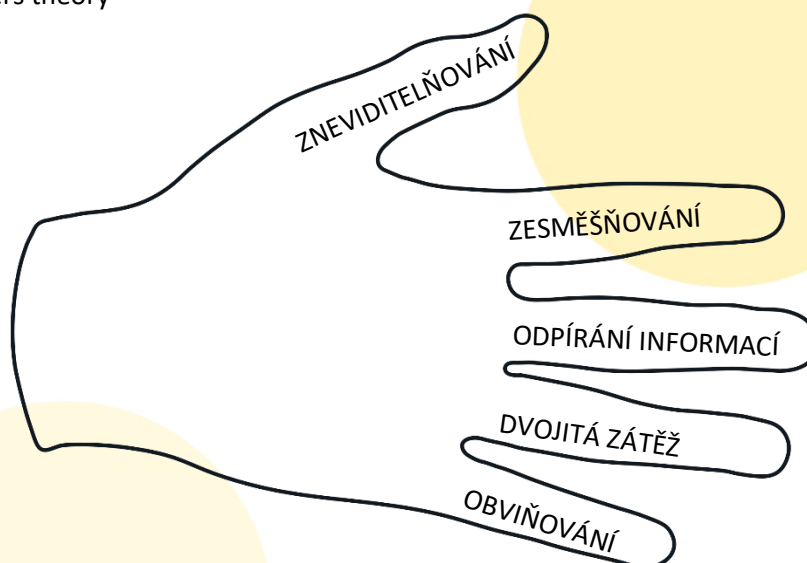
pochopit, objasnit, zvládnout a dát schopnosti, které jim usnadní a pomohou dostat se tam, kam samy chtějí.

Tento koncept je jedním ze způsobů, jak zvýšit participaci žen.

Důležité je povzbuzovat ženy a dívky k participaci ve společnosti, ve škole, v nevládních organizacích, v politických stranách či k veřejným výstupům v práci nebo v rodině.

Tuto brožuru mohou organizace používat pro obecné účely nebo při snaze zvýšit účast žen ve společnosti. Brožura může být také součástí širšího vzdělávacího modulu v rámci workshopů pořádaných ve škole, letních akademiích, nebo v rámci zvýšení počtu žen a dívek uvnitř strany nebo organizace.

Berit Ås – 5 fingers theory

Stručný popis jednotlivých technik je uveden níže. Pro kouče a koučky doporučujeme s účastníky a účastnicemi diskutovat o konkrétních příkladech technik a motivovat je k tomu, aby se podělili s ostatními o vlastní zkušenosti, včetně možných protiopatření, jak se s takovými situacemi vypořádat a jak se proti nim bránit.

1. Zneviditelňování

- Projevuje se převážně ignorováním řečníka/řečnice (např. listování v papírech, psaní textových zpráv, vzájemné rozhovory s ostatními účastníky/účastnicemi, odchodem na toaletu)
- Přehlédnutí - např. otázka „Dámy, sedíte zde samy?“

Ke zneviditelňování dochází v takových situacích, když je někdo nevědomě nebo záměrně ignorován, přehlížen nebo je opomíjen. To znamená, že osoba zachází s jinou osobou nebo skupinou lidí, jako by nebyla/i přítomna/i. V případech, kdy je s někým takto zacházeno, je daná osoba umlčena a marginalizována. Tím se jedinec může cítit zanedbatelný, bezcenný, a nakonec i bezmocný. Osoba, která se stane neviditelnou, se může cítit nedůležité, zesměšněně a nemusí být ochotna pokračovat v účasti na konkrétní věci, do které participuje. Obecně se jedná o metodu beze slov. Používá se například v situacích, kdy žena veřejně mluví, zatímco muži ji neposlouchají a baví se mezi sebou, čtou si podklady, odcházejí na toaletu atd. Žena, která je vystavena takovéto situaci, může cítit, že ji nikdo

kvůli ní samé neposlouchá. Ve většině případů jsou těmto situacím vystavován ženy a tím jsou distancovány od moci/ mocenských pozic.

Důvodem, proč jsou muži spokojeni s tím, že nevěnují pozornost tomu, co ženy říkají, a proč některé ženy nevidí tuto dominační techniku, je to, že normy jsou navrženy tak, že muži i ženy jsou naučeni vidět kulturu mužů jako dominantní. Mnoho lidí ani nevnímá, že se ženy mohou potýkat s jinými problémy a mají jiné zkušenosti a podmínky než muži. Navíc se mnoho žen rozhodlo ignorovat tento typ situace tím, že nezpochybňují řád fungování.

2. Zesměšňování a zneužívání

- Časté vtipy o osobách v podřízeném postavení (ženy, menšiny), vtipkující osoby mají dojem, že je legitimní veřejně se vysmívat těmto lidem
- Cílem takového chování je bagatelizovat ženy (nebo jiné znevýhodněné skupiny) a jejich činy

Zesměšňování nastává v situacích, kdy jsou všechny snahy žen zesměšňovány, je nimi opovrhováno nebo jsou ženy přirovnávány ke zvířatům (například slepice). V situacích zesměšňování jsou ženy prezentovány jako extrémně emocionální nebo sexuální, jsou odmítány jako chladné nebo manipulativní, a / nebo když se někdo stává „vtipným“ na úkor ženy. Použití výrazu „hloupá blondýna“ pokud s něčím člověk nesouhlasí, „být jako stará babka“ vůči velmi opatrným osobám nebo opatrným řidičkám, nebo „hysterická“ vůči ženám, které vyjadřují silný nesouhlas atd.

Je důležité si uvědomit, že obecně muži nejsou asociováni s takovými výrazy. Pokud ano, jsou zesměšňování pomocí výrazů jako „jsi jako malá holka/chováš se jako ženská“. Přestože se jedná o zesměšňování mužů, i v těchto případech dochází k výsměchu na úkor žen. Takoveto případy jsou ve společnostech tak běžné, že je někdy velmi obtížné je odhalit. Avšak lidé, zejména ženy, kteří jsou si vědomi používání těchto technik, je mohou přesně odhalit a bránit se proti nim.

Příklady:

- Dva rozhovory ve stejné show se Schröder - <http://youtu.be/ORrxNcaig5c>, a Merkel - <http://youtu.be/3xKcAVhR8SQ>
- Výsměch: rozhovor v rádiu s Ariana Grande – otázka ohledně rtěnky: https://www.youtube.com/watch?v=XTtMQrSS_q0
- Objektivizace? Muž se „potápěl“ pod hereččinými šaty <https://www.youtube.com/watch?v=HpzmRx9e-Ec>
- Cate Blanchett na červeném koberci ke kameramanovi: Do you do that to man? <https://youtu.be/k6hz7WoO6Bo>
- Trump odmítl potřást rukou Merkel – Zneviditelňování <https://www.youtube.com/watch?v=B3eFZMvNS1U>

3. Odpírání informací

- Velmi efektivní způsob, jak udržet ostatní v nevědomosti
- Muži často diskutují o důležitých otázkách na místech, kam ženy nemají přístup (sauna, šatna, bary...)

Při odpírání informací jsou vědomě nebo nevědomě ženy ponechány v ústraní a muž s ostatními muži rozhoduje o důležitých otázkách. Tímto způsobem je vynechána osoba - obecně ženy – udržována v pozadí v procesu rozhodování a má menší slovo při rozhodování.

Existuje mnoho možností, kde se muži scházejí s jinými muži, jako je mezipodnikový fotbal, sauna, setkání, drink po práci atd. Ženy se ne vždy účastní takovýchto mužských setkání. Právě na těchto

akcích si muži vyměňují také důležité informace o práci. Poté, co si na těchto neformálních akcích muži mezi sebou vymění důležité informace a dohodnou se na podmínkách, na příštím oficiálním obchodním jednání rychle učiní svá rozhodnutí. V takových případech jsou v zásadě ženy vynechány z jakýchkoliv rozhodovacích procesů.

Jedná se o silnou dominantní techniku, protože ženy, které jsou vynechány, se následně cítí osaměle, nejistě a méně schopné. To je ještě více tlačí na okraj a umožňuje mužům a mužské kultuře více dominovat.

4. Odsouzení bez ohledu na to, co děláte

- Ať uděláte cokoliv, je to špatně... představte si fotbalového rozhodčího: bez ohledu na to, jak se rozhodne, vždy je jeden tým (a jeho fanoušci) nespokojený
- Např. Pokud se žena chová klidně, je považována za příliš plachou, pokud žena jedná příliš energicky, jste označena za „hysterickou“

Odsouzení bez ohledu na to, co jedinec dělá je dominační technikou, která vytváří u žen nepříjemné situace, ve kterých je jim vyčítán jakýkoliv výsledek, ať pozitivní nebo negativní. Jedná se o to techniku, díky které se lidé necítí dostatečně dobrými/schopnými, a to bez ohledu na to, co dělají.

Tato technika je využívána proti ženám tak, že je obviňuje z toho, že jsou špatnými matkami, pokud se angažují v politice nebo na pracovním trhu, nebo naopak že jsou „switched-off“ (nedostupné) pokud upřednostňují péči o domácnost a děti.

Ženy manažerky lze vnímat jako slabé, pokud se snaží naslouchat a jednat demokraticky, nebo naopak postrádají ženskost, pokud vystrkují drápy a k úspěchu využívají sílu. Obdobně může být politička obviněna z omezeného vidění, pokud se prosazuje v zájmech žen, ale také jako zrádkyně, pokud tomu tak není. Jedná se o devastující techniku, které vytváří pocit špatného svědomí a pocitu nedostatečnosti v jakékoliv situaci.

5. Obviňování a zahanbování

- Častá viktimizace - ženy se cítí odpovědné za zneužití nebo za jiné situace, při kterých se jim stalo něco špatného

Tato konkrétní metoda je proti ženám užívána pomocí výsměchu a dvojího trestu tak, aby ženy byly přesvědčeny, že jsou zodpovědné za ponižující zacházení nebo zneužívání, které se jim dostává/dostalo. Například fráze jako „*měla na sobě krátkou sukni, takže si do jisté míry může za zneužití sama*“, se používají k tomu, aby ženy věřily, že jsou zodpovědné za to, proč jsou znásilněny.

Žena se tak den za dnem stává neviditelnou, cítí se více bezvýznamná, cítí se hloupě kvůli výsměchu, prostřednictvím odírání informací se cítí neschopná a nejistá. Všechno výše uvedené a popsané přidává na síle neodůvodněným pocitům hanby a neopodstatněným tendencím přijmout vinu za všechny hříchy světa.

Ženy jsou obviňovány za to, co si oblékají, pokud jsou znásilněny, jsou vnímány, jako pracovně neschopné odmítají-li poplácání po zadku ze strany kolegů či nadřízených. Tyto každodenní záležitosti jsou tak běžné a normalizované, že se stávají nezbytnou záležitostí pro odhalení a odstranění.

Jak jednat a reagovat na manipulativní chování?

- Buďte si jistí! - nikdo není dokonalý, nejste horší než ostatní, navíc je důležité uvědomit si, že vy nejste ten/ta, kdo selhal/a
- Buďte připraveni! – připravte se na podobné situace, vědomě prezentujte své pravé já a v případě potřeby argumentujte

- Sledujte zasedání nebo schůzku pozorně! - Naučte se rozpoznávat dominační techniky

Jedním z největších problémů je to, že mnoho aspektů těchto technik je v mnoha společnostech přijímáno jako norma. Je také zřejmé, že síla je nejsilnější, pokud není zpochybněna. Jakmile jsou dominační techniky normalizovány, stávají se neviditelnými. Jakmile jsou neviditelné, je téměř nemožné je odstranit.

Jedním z klíčových cílů tohoto projektu je zabývat se dominantními technikami, diskutovat o tom, jak je používají ti, kdo jsou u moci, proti těm, kteří jsou méně silní. Dalším cíle je také zabývat se způsoby, jak jednotlivé techniky rozpoznat a vytvořit strategie a jak proti nim bojovat. Je skutečně možné tyto metody odhalit, pokud je někdo proti nám nebo druhým použije. A je možné proti těmto technikám bojovat a odstranit je. Situace není beznadějná, pokud dominační techniky odhalíme, budeme se proti nim bránit a tím je postupně eliminujeme.

Braňte se! - zdvořile a klidně poukazujte na to, že soupeř jedná neférově, nepoužívejte dominační techniky proti ostatním.

Co dalšího je důležité?

Zatímco my všichni vidíme dominační techniky jako užitečný nástroj v rámci emancipace dívek a žen (naučit se, jak se jim bránit), musíme to uvést do kontextu znevýhodněného postavení žen ve společnosti, jelikož nechceme Vaši pozornost upoutat pouze na jednání na osobní úrovni (na úrovni jednotlivců).

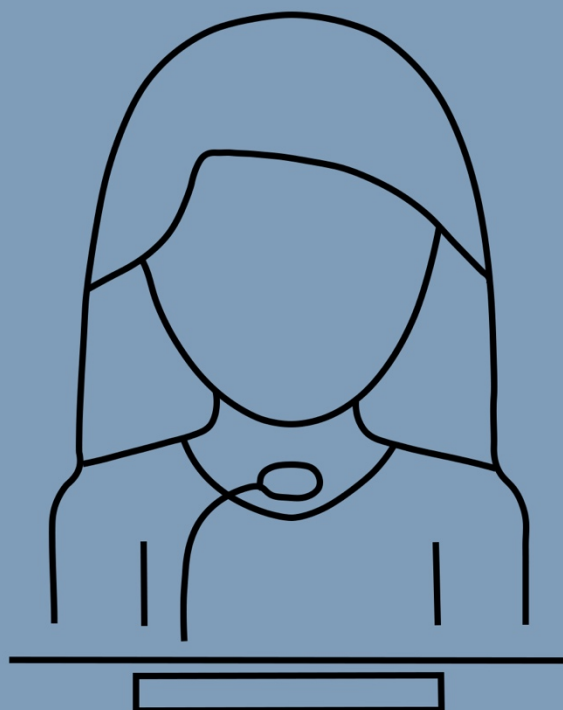
Chceme zdůraznit, že patriarchát je hlavní překážkou ženského rozvoje a pokroku. Systémová nerovnost – navzdory rozdílům v úrovních nadvlády, zůstává v tom, že muži jsou Ti, kdo mají kontrolu. Povaha této kontroly se může často lišit, mocenské vztahy jsou různé, v některých hrají roli i jiné části ženské identity. Je však velmi důležité pochopit systém, který udržuje ženy jako dominované a podřízené a odkrýt jeho fungování – systematicky poté pracovat na technikách jak podpořit rozvoj žen.

Současný patriarchální svět vytváří překážky pro ženy, které jim ztěžují postupovat ve společnosti, neboť patriarchální instituce a sociální vztahy jsou zodpovědné za nižší nebo sekundární postavení žen.

Patriarchát odkazuje na nadvládu mužů ve veřejné i soukromé sféře. Tímto způsobem používají feministky termín 'patriarchát' k popis mocenského vztahu mezi muži a ženami a ke zjištění hlavní příčiny podřízenosti žen.

Je velmi důležité vzít toto v úvahu při přípravě programu na posílení postavení (program empowermentu), neboť se tím zvyšuje analytická sofistikovanost a nabízí se teoretická vysvětlení toho, jak mohou heterogenní členové specifických skupin (jako jsou ženy) prožívat situace odlišně v závislosti na jejich etnickém původu, sexuální orientaci a/nebo sociální vrstvě a umístění. Citlivost na tyto rozdíly zvyšuje vhléd do problematiky sociální spravedlnosti a nerovnosti v organizacích a dalších institucích, čímž maximalizuje šanci na sociální změnu, což je celkový cílem eliminování dominačních technik.

TRAINING PROGRAM

Training program pro političky

Hlavní myšlenka:

- Ženy často podceňují své vědomosti, kompetence a dovednosti. Aby však uspěly v politickém světě, kde nyní dominují muži, je nutné realistické posouzení jejich schopností.
- Existují strukturální bariéry a nevědomě zaseté vzorce chování, které brání ženám uspět v politice, většinou není neúspěch jejich chybou.
- Pro změnu současného stavu je nezbytná solidarita žen v politice – a to i napříč politickými stranami.

Cíle:

- Objevit a přiznat existenci strukturálních překážek.
- Naučit se, jak rozeznat a reagovat na manipulativní chování.
- Zvýšit sebevědomí účastnic.
- Vybudovat solidaritu napříč političkami

Užitečné rady:

- Používejte konkrétní příklady (např. konkrétní političky a jejich zkušenosti, experty/ky z televizních pořadů, novin, apod.).
- Udržujte příjemnou atmosféru, vytvořte bezpečný prostor, který je klíčovým prvkem pro sdílení zkušeností.
- Opatrně se vypořádejte s esenciálním přístupem – použijte příklady, na kterých budete ilustrovat, že ženy a muži jsou spíše heterogenní skupiny. Poskytněte účastnicím alternativní argumenty pro zvýšení zastoupení žen v politice.

Cílové skupiny

- Političky
- Ženy s politickými ambicemi

Omezení, možná rizika spojena s cílovou skupinou a jak je eliminovat

- Především vysoce postavené političky mohou mít problém přiznat, že ženy jsou v politice marginalizované – mějte připravené statistiky, výsledky průzkumů/výzkumů a další relevantní materiály, které ilustrují strukturální genderové bariéry.
- S ohledem na příslušnost ke straně/ či současné politické situaci mohou účastnice přicházet s kontroverzními tématy, připravte si vhodnou strategii, jak se vrátit k původnímu tématu workshopu. Stanovte pravidla workshopu (aby došlo ke klidnému a produktivnímu průběhu) a umístěte je na viditelné místo. Na začátku workshopu se ujistěte, že všechny účastnice souhlasí s navrhovanými pravidly (vzájemný respekt, neskákat si do řeči, integrita, apod.).

Jak zaujmout a zapojit cílovou skupinu

- Interaktivita! Nevynechávejte naplánované činnosti, používejte vizuální materiály.
- Ptejte se účastnic na jejich zkušenosti a zážitky, školitelé/ky workshopu nemají a nemusí vědět vše. Navíc doporučení založené na osobní zkušenosti či zážitku jsou vždy mnohem důvěryhodnější.

Čas	Cíl	Průběh	Dodatečné poznámky
15 minut – představení 30 minut icebreaker/pro lomení ledů (eventuálně přizpůsobte počtu účastnic)	Představit workshop a jeho průběh (časový rámec, přestávky, aktivity). Vytvořit příjemnou atmosféru a získat si důvěru.	Přivítání, představení struktury workshopu včetně časového rámce, představení organizace a školitelů/ek a pravidel workshopu. icebreaker – “tržiště”: co prodávám (co již vím o manipulativním chování), co kupuji (co se chci naučit během workshopu), co prodávám podpultově (něco, co není spojení s tématem workshopu - např. koníčky).	Přineste si jmenovky, fixy a pravidla (např. vytisknutá či napsaná na flipchartovém papíru, přilepena na zeď). Můžete použít jakýkoliv jiný vhodný icebreaker .
30 minut	Představení dominačních technik	Rolová hra, jež ilustruje nejběžnější dominační techniky (viz. Rolová hra pro političky).	Přineste si vytištěné a nastříhané postavy z Rolové hry pro političky. Promítejte, či rozdejte související informace o “Kocourkově”.
25 minut	Jak rozpoznat dominační techniky	Debriefing rolové hry – požádejte účastnice, aby identifikovaly jednotlivá chování, které považují za nefér či manipulaci: školitelé/ky nebo účastnice mohou tyto chování psát na papírky a lepit je na flipchart.	Ujistěte se, že máte k dispozici flipchart/lepící papírky a fixy.
60 minut	Diskuze, jak rozpoznat a bránit se konkrétním dominačním technikám	Berit Ås teorie dominační technik – představte jednotlivé techniky a zeptejte se účastnic, kdy byly v rolové hře použity.	Připravte si otázky, na které se budete ptát (můžete je promítat). Ilustrujte jednotlivé techniky vhodnými videi. Zapojte účastnice, co nejvíce to půjde.

60 minut	Osvojit a vyzkoušet si strategii, efektivně reagovat na dominační techniky	Účastnice se rozdělí do 5 skupin – každá si připraví, a poté odehraje krátkou scénku (cca 5 min.), ve které ukáží, jak adekvátně reagovat na jednu z 5 dominačních technik. Po odehrání každé scénky se účastnice v 'publiku' pokusí identifikovat dominační techniku, která byla prezentována.	Připravte si a přineste si kartičky se jmény / čísly dominačních technik: stejně tak se mohou účastnice rozpočítat do 5 skupin (číslo, kterým se rozpočítaly je číslo přidělené dominační techniky). Tato aktivita je velmi dobrou zpětnou vazbu pro školitelé/ky – dozvíte se, zda všechny účastnice pochopily principy, na kterých stojí jednotlivé dominační techniky, pokud ne, stále máte možnost objasnit jednotlivé aspekty.
30 minut	Reflektovat zkušenosti ohledně dominačních technik	Debriefing rolové hry – zeptejte se účastnic, jak se cítily ve svých rolích, jak se jim připravovaly scénky – pokud byly pouhá fikce či byly založené na osobních zkušenostech.	Připravte se, že mohou nastat emocionálně vypjaté situace a reakce, především v případě, když se účastnice rozhodnou přehrát některé ze svých životních zkušeností/prožitků. Vždy účastnice v takových situacích podpořte. Velmi pravděpodobně budou ostatní účastnice též oporou. Poskytněte účastnicím dostatečný čas na reflexi jejich pocitů a zážitků.
20 minut	Evaluace workshopu a získání zpětné vazby od účastnic	Všechny účastnice Vám poskytnou zpětnou vazbu.	Zpětná vazba může být anonymní (různé formuláře či schémata) či poskytnuta celé skupině/veřejně. Můžete zkombinovat obě metody (začít s anonymní evaluací a poté dát účastnicím prostor sdílet své poznatky a nápady).

Training program pro dívky

Hlavní myšlenka

- Cíl a koncept tohoto programu je snaha o zvýšení zapojení dívek a žen ve společnosti. Ženy tvoří polovinu světové populace, a proto by měly mít poloviční sílu a stejný počet formálních pozic a autority jako mají muži. V současné době tomu tak není. Ženy a dívky jsou systematicky nedostatečně zastoupeny v rozhodovacích pozicích po celém světě, jsou méně viditelné v médiích, mají méně křesel v parlamentu a vykonávají méně vedoucích funkcí v politických stranách než muži.
- Názory žen a dívek jsou stejně důležité a měly by být vyslyšeny. Ženy se často zdržují, aby vyjádřily, co si myslí, obávají se toho, že nebudou tak výřečné jako muži, nebudou vyslechnuty či se bojí zesměšnění a opomenutí.
- Cílem tohoto workshopu je pomoci ženám a dívkám vybudovat si sebedůvěru, naučit je pravidla politické a organizační práce a dát jim odvahu mluvit a účastnit se rozhodovacích procesů v každodenním životě.
- Je důležité se zaměřit na dívky v mladém věku a pomoci jim překonat zavedené genderové stereotypy a vybudovat v nich silné osoby s vysokou sebeúctou.

Cíle

- Seznámit se s genderovými stereotypy
- Seznámit se s dominačními technikami (DT)
- Naučit se rozpoznávat a reagovat na dominační techniky

Užitečné rady

- Program workshopu je naplánovaný na 1 den (6,5 hodin + pauzy). Budete potřebovat prostornou místnost, neboť při některých úkolech je třeba prostor k pohybu a možnost pracovat ve skupinách. Workshop je určen pro 12 – 16 osob.
- Požadovaný materiál:
Flipchart, barevné tužky/fixy
Počítač + projektor + reproduktory
Materiály z Edukačního setu vytvořeného v projektu "Vzdělávání, podpora, rovnost: Jak čelit dominačním technikám".
- Cílová skupina: Mladé ženy/dívky (věk: 14 – 18 let)

Omezení, možná rizika spojena s cílovou skupinou a jak je eliminovat

Workshop by měl být veden školitelem/kami, kteří jsou kvalifikovaní pro práci s mládeží a mají povědomí o školení workshopů (vedení interaktivních metod a dynamická práce se skupinou).

Program workshopu je založen na modelu učení ze zkušenosti od Davida Kolba.

Učení z vlastní zkušenosti je proces, při němž, jak už název napovídá, se účastníci učí pomocí získávání zkušeností, přesně definováno jako "učení prostřednictvím reflexe prožití/vyzkoušení". 'Akční' workshop je experimentální forma učení, při níž jsou účastnice prakticky zapojeny, nutně to však neznamená reflexi osobních výsledků, je proto velmi důležité se v tématu orientovat a účastnice správně vést.

Kolbovo učení ze zkušenosti se skládá ze 4 fází:

Fáze 1. Zkušenost

Model učení z vlastní zkušenosti od Davida Kolba je cyklus. Znalosti se získávají prostřednictvím osobních i okolních zkušeností a zážitků. Zkušenost bývá často výchozím bodem pro učení se pozorování a reflexe. Z tohoto důvodu vyžaduje zážitkové učení vlastní iniciativu, nadšení pro věc –

neboť je to něco, co nás provede 'aktivní fází učení' (v tomto bodě jsou často využity aktivní metody učení, jako jsou hry, simulace, ale také studie).

Fáze 2. Reflexe

Zkušenost je poté základem pro kritickou reflexi (konstruktivní kritiku). Reflexe je klíčovou součástí procesu zážitkového učení, a jako zážitkové učení, může být buď facilitované či samostatné. Povzbuzující může být fakt, že zážitkové učení nutně nevyžaduje školitele/ku a může být vedeno účastnicemi – na druhou stranu, zkušený školitel/ka s sebou většinou přináší klíčové znalosti reflektování – kladení správných a podnětných dotazů před, během i po získávání zkušeností, čímž otevírají dveře celému procesu zážitkového učení.

Fáze 3. Analýza

Z fáze reflexe přecházíme k analýze, kde se reflexe generalizují a snažíme se v nich najít mechanismy: sociální zákonitosti, behaviorální skripty, etc. V tomto okamžiku předkládáme hypotézy či prezentujeme znalosti – teorie, definice, modely a mechanismy. V této fázi (jako jedině) je školitel/ka expertem/kou na dané téma a může tak usnadnit předávání důležitých informací a své znalosti lépe předávat (např. formou přednášky). V případě, že se setkávají odborníci/ce, je velmi důležité nabývat nových zkušeností a znalosti společně s účastníky/icemi a poskytnout jim dovednost podpořit jeden druhého/ou skrze fázi reflexe a analýzy.

Fáze 4. Implementace

Efektivní učení vyžaduje fázi implementace, kde se nově nabyté kompetence zavádí do praxe a přispívají k nově získaným zkušenostem. Tím započte nový cyklus. Účastnice mohou získané znalosti a dovednosti implementovat v průběhu samostatného workshopu – školitel/ka během workshopu k tomu vyhradí čas a prostor. Lze je také vyzkoušet později během workshopu – nadcházející zkušenosti vyžadují implementaci dříve nabytých zkušeností. Občas mohou účastnice jen plánovat, co by dělaly v reálném životě; po skončení workshopu. Je však velmi důležité, aby se plány sdílely a diskutovaly, jinak nedojde k uzavření kruhu.

Níže uvedený harmonogram workshopu využívá tato pravidla a fáze.

Jak zaujmout a zapojit cílovou skupinu

Mladé ženy a dívky většinou mívají velmi odlišné pohledy a zkušenosti s genderovými otázkami, ale obvykle se o toto téma zajímají, neboť dospívají a objeví své já, tudíž by nemělo být těžké je zapojit do workshopu. Tento konkrétní program je zaměřen na dominační techniky (jak jim čelit a jak je zvládnout), které se vztahují k binární koncepci genderu, je však možné v něm představit i nonbinární pohled. V takovémto případě je však nutné program upravit (počínaje již prvním cvičením "Genderové role"). Upravení je třeba, pokud se nebudete vztahovat k binární koncepci genderu či se workshopu účastní nonbinární účastníci/ce.

Čas	Cíl	Průběh	Dodatečné poznámky
9:00-10:30	Integrace Budování důvěry Budování dobré atmosféry k učení	1. Prezentace školitelů/ek a účastnic: Přivítejte účastnice akce a představte širší kontext workshopu (např. workshop během 15 dnů Aktivismu pro gendrově podmíněnému násilí, který probíhá každý rok od 25. října do 10. prosince).	V místnosti pro workshopu připravte kruh ze židlí. Pokud chcete během workshopu používat tabulky s flipchartem, nechte tabulky mimo kruh a požádejte účastnice, aby se

	<p>Představte se a vyzvěte účastnice, aby se též představily. Účastnicím můžete pomoci například napsání níže uvedených otázek na flipchart, na které budou následně odpovídat.</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Jak se jmenují? B. Odkud jsem? C. Účastnila jsem se někdy podobné akce? <p>Poté, co se všichni v kruhu představí, zdůrazněte, že je v pořádku být na workshopu tohoto typu poprvé a seznámit se s ním. Jednou z důležitých hodnot je mít přístup k různým pohledům – použít jej k obohacení procesu učení.</p> <p>2. Prezentace cílů workshopu</p> <p>Prezentujte cíle workshopu a zeptejte se, zda jsou pochopitelné pro všechny účastnice. V případě potřeby vysvětlete co je třeba.</p> <p>3. Shromážděte na papírkách očekávání a obavy účastnic</p> <p>Načrtněte na flipchartový papír horkovzdušný balón a rozdejte lepicí papírky všem účastnicím. Poproste je, aby na jeden papírek napsaly svá očekávání a umístily je do horní části balónu (metafora toho, co nás táhne nahoru, pomáhá nám růst), a na druhý obavy, které umístí do spodní části (kde obavy představují zátěž, to, co nás táhne dolů, drží při zemi). Jeden ze školitelů/ek projde očekávání, druhý obavy a následně skupině sdělí, na co přišli (přinesou do kruhu shrnutí). Začněte s obavami, poté následují očekávání, při kterém je důležité najít střetnutí mezi očekáváním účastnic a samotným programem.</p> <p>4. Seznámení účastnic s programem</p> <p>Představení programu je jedním z klíčových faktorů celého workshopu – pamatujte na to, že je důležité, aby účastnice věděly co je čeká, co se týče obsahu i časového rámce. Připravte si jeden flipchartový papír, na kterém bude napsané časové rozvržení s přestávkami a nalepte jej na zeď, aby byl na očích po celou dobu workshopu.</p> <p>5. Working out the principles of cooperation</p> <p>V neposlední řadě je potřeba říci, že principy spolupráce a učebního procesu jsou klíčovými</p>	<p>kolem nich během skupinových prací shromáždily.</p> <p>Připravte si vhodnou izolepu, abyste materiály od účastnic mohly bez problému lepit na zeď.</p>
--	--	---

		<p>prvky, které určují atmosféru workshopu, a zároveň fungují jako nástroj disciplíny.</p> <p>Zeptejte se účastnic, co jim pomáhá, když se učí. Následně sesbírejte nápady a shodněte se s účastnicemi, které metody/pomůcky/nápady chtějí, aby byly součástí workshopu. Například:</p> <ul style="list-style-type: none"> – respektujte, když někdo mluví, navzájem se poslouchajte, nevyrušujte – všichni pracujeme a žijeme v odlišném prostředí a podmínkách; všechny zkušenosti se počítají a záleží na nich, jsou všechny stejně cenné – pokud se rozhodnete sdílet osobní příběhy, které odkazují nejen na Vás, ale i na ostatní, nezapomeňte vynechat informace, které umožňují identifikovat ostatní osoby – diskretnost! sdílení příběhu a zkušeností je více než vítáno, je však třeba být diskretní ohledně ostatních lidí a událostí – používejte zájmeno "já", umožní účastnicím se lépe vyjádřit, nikoho nesoudí a pomáhá k otevřené komunikaci – všechny otázky jsou povoleny, neexistují zbytečné či stupidní otázky 	
10:30-10:45		Krátká pauza	
10:45-12:30	Seznámení se s genderovými stereotypy	<p>Genderové role (škatulky)</p> <p>Toto cvičení může posloužit jako úvod pro diskusi o více problémech a otázkách. Školitel/ka se mohou soustředit na sexismus a jeho vztah k domácímu a sexuálnímu násilí, nebo využijte cvičení k tomu, abyste zjistili, jak spolu sexismus, heterosexuality a transfobie souvisí. Budeme pracovat v rovině mocenských vztahů, neboť jsou s dominačními technikami velmi propojené.</p> <p>Též je důležité zmínit, že zatímco nyní se díváme na dominantní mainstreamové myšlenky genderu, je nutné respektovat, že genderové role se mohou lišit v závislosti na etnicitě, kultuře, sociální třídě, schopnostech a rodině.</p>	Je důležité seznámit se s tématem stereotypů, neboť tvoří základ dominačních technik, které jsou ústředním tématem workshopu.

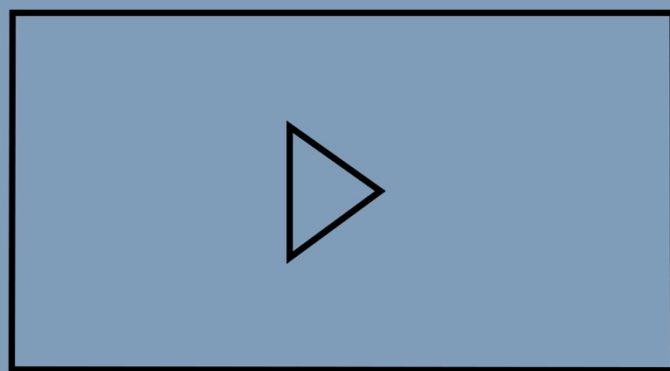
		<p>Sdělte účastnicím, že během tohoto cvičení se jich ptáte na slova, která mohou některá považovat za urážlivá. V tuto chvíli je v pořádku tyto slova použít, abychom se z nich poučili a naučili se na ně reagovat.</p> <p>Nakreslete na flipchart dva čtverce.</p> <p><u>"Chovejte se jako muž" (škatule 1)</u></p> <p>1. Zeptejte se, jestli někdo někdy slyšel či mu někdo řekl, aby "se choval jako muž". Napište "Chovejte se jako muž" nad jeden čtverec. Optejte se účastnic, co si pod tímto sdělením představují, jaké je na něj očekávání (které nemusí být realitou). Můžete pozvat účastnice, aby odpovědi přišly napsat do čtverce na flipchart či společně nad otázkami brainstormujte. Též je možné, že brainstorming začne každý sám, poté ve dvojicích, etc. Myslete na to, že toto cvičení pracuje se stereotypy, nikoliv s individuálním chováním.</p> <p>Jak se mají muži lišit od žen? – např. mají být silnější, neústupní, ve vedení Jaké pocity by měl "skutečný muž" mít? – např. hněv, nadřazenost, sebevědomí Jak "skuteční muži" vyjadřují své pocity? – např. křičí, hádají se, jsou zticha Jak mají "skuteční muži" jednat sexuálně? – např. být agresivní, dominantní, zajímat se pouze o ženy</p> <p>2. Jak se říká osobám, které se nacházejí mimo čtverec? (napište mimo čtverec a kolem něj) – např. gay, padavka, buzna, teplouš, měkota Poznámka: Je třeba tyto slova (leč jsou vulgární) říkat a zapisovat, požádejte však účastnice, aby na tuto otázku odpovídaly klidně a s úctou.</p> <p>3. Co za věci se děje lidem, kteří se nacházejí mimo čtverec (fyzicky)? např. – s nimi lidé bojují, zmlátí je, obtěžují je, škádlí je, zneužívají a ignorují je</p> <p><u>"Chovejte se jako dáma" (škatule 2)</u></p> <p>1. Zeptejte se, jestli někdo někdy slyšel či mu někdo řekl, aby "se choval jako dáma". Napište "Chovejte se jako dáma" nad druhý čtverec. Optejte se účastnic, co si představují pod sdělením "chovej se jako dáma"; jaké je na něj očekávání (které nemusí být realitou).</p>	
--	--	--	--

		<p>Můžete pozvat účastnice, aby odpovědi přišly napsat do čtverce na flipchart či společně nad otázkou brainstormujte. Též je možné, že brainstorming začne každý sám, poté ve dvojicích, etc. Myslete na to, že toto cvičení pracuje se stereotypy, nikoliv s individuálním chováním.</p> <p>Jak se mají dámy lišit od mužů? – např. být hezčí, křehčí, šířit drby Jaké pocity by měla mít "skutečná dáma"? – např. strach, smutek, nízká sebeúcta Jak "skutečné dámy" vyjadřují své pocity? – např. pláčou, křičí, jsou hysterické Jak mají "skutečné dámy" jednat sexuálně? – např. následovat muže, spát s kde kým</p> <p>2. Jak se říká osobám, které se nacházejí mimo čtverec? (napište je mimo čtverec a kolem něj) - např. lesba, divoška, coura, děvka, uličnice Poznámka: Je třeba tyto slova (leč jsou vulgární) říkat a zapisovat, požádejte však účastnice, aby na tuto otázku odpovídaly klidně a s úctou.</p> <p>3. Co za věci se děje lidem, kteří se nacházejí mimo čtverec (fyzicky)? např. – jsou obtěžované, zneužívané, ignorované, znásilňované, mají špatnou reputaci</p> <p><u>Otázky k reflexi:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jaké důsledky mají označení, kterým se muži nazývají? 2. Kolik žen, které jsou tu, jsou v tomto čtverci? 3. Co by měla žena dělat, pokud o ní někdo takhle mluví? Ocitne se při tom zpět ve čtverci? 4. Pokud zůstane žena ve čtverci, je v bezpečí? Jsou ženy, které se nacházejí ve čtverci obtěžovány či znásilňovány svými partnery? (Ano) Co to vypovídá o tom, že by ženy měly ve čtverci zůstat. Opravdu jim to přináší bezpečí či sílu? 5. Který čtverec má více síly? 6. Můžete uvést příklady využití této síly v reálném životě? 7. Jak tyto čtverce přispívají k existenci problému s vystupováním na veřejnosti a v soukromém životě? <p><u>Debriefing:</u> Stavte na zkušenostech účastnic, nevynechávejte však klíčové záležitosti jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> • To, co jsme nyní zjistili, jsou očekávání od společnosti, která však nejsou realistická 	
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Bourání genderových očekávání a představ krok za krokem usnadňuje všem žít svůj život naplno • Ženy jsou často vystaveny manipulativnímu chování, protože jsou vnímány jako slabší a nejsou ochotné být v mocenské pozici • Bourání stereotypů neznamena "hrát v opačném týmu" (ženy jednající jako muži), ale ukázat hodnoty jiných pohledů, že tato perspektiva představuje nejvýhodnější a nejsilnější postavení 	
12:30-13:30		Obědová pauza	
13:30-15:00	Seznámení se s dominačními technikami Naučte se, jak se bránit dominačním technikám – část 1	<p>Po obědové pauze shromážděte skupinu a udějte malý úvod o dominačních technikách (můžete použít informace z brožury z Edukačního setu projektu). Pusťte skupině videa o dominačních technikách a položte jim tyto otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čeho jste si na videích všimly? • Je Vám některé chování známé? • Kde jinde se setkáváte s takovýmto přístupem? <p>Rozpoutejte a moderujte diskuzi o dominačních technikách (můžete všem rozdat vytištěné brožury a nechat nějaký čas na prolistování a pročtení). Vysvětlíte tento fenomén a zeptejte se, zda je třeba zodpovědět nějakou otázku k objasnění (předtím, než půjdete dále, musíte být přesvědčeni, že všichni rozumí konceptu a jeho projevům).</p> <p>Poté rozdělte účastnice do skupin po 4 a požádejte je, aby pokračovaly v diskuzi nad těmito třemi otázkami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokusili jste se někdy na takovéto chování reagovat? • Bylo to snadné nebo ne? Proč? • Co pomáhá reagovat? <p>Shromážděte odpovědi na otázky ze skupinových diskuzí a napište je na flipchart. Poté vysvětlíte, že jedno z nejužitečnějších a empowermentových cvičení, která pomáhá chránit sám sebe, je praktikovat a zkoušet si reakce v bezpečném prostředí.</p>	<p>Vytisknete pro každou účastnici brožuru (aby si ji mohla odnést domů).</p> <p>DŮLEŽITÉ: Celá druhá část dne je věnována seznámování se s konceptem dominačních technik a nácvičku toho, jak na něj reagovat. Není možné přesně naplánovat, kolik času bude třeba pro jednotlivé cíle, proto musíte být flexibilní.</p> <p>Aby bylo možné zkoušet si reakce, musíte si být jisti, že všichni rozumí konceptu, teprve potom můžete přejít do fáze zkoušení a nacvičování (v druhé části Rolové hry).</p>

15:00-15:15		Krátká pauza	
15:15-16:40	Naučte se, jak se bránit dominačním technikám – část 2	<p>Rozdejte účastnicím charakteristické osoby z rollové hry a postupujte dle instrukcí. Debriefing probíhá podle pokynů v Rolové hře.</p> <p>Po prvním kole/odehrání se zeptejte, zda by si někdo nechtěl vyzkoušet roli Emílie a reagovat na dominační techniky, které byly během této hry použity.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Debriefingové otázky • Jaké to bylo hrát Emílii? • Co bylo těžké a co snadné? • Co mohou udělat ostatní, aby Emílii pomohli? <p>Přehrajte hru s ostatními účastnicemi v roli Emílie tolikrát, kolikrát můžete – dokud jsou dobrovolnice (mezi účastnicemi se mohou vyměňovat i jiné role). Pokaždé požádejte o více/nových řešení či přístupů konkrétních technik. Při debriefingu zdůrazněte potřebu reakce ostatních lidí, kteří pomáhají Emílii bránit se manipulativnímu chování. Povzbuzujte účastnice, aby tak činily i v běžném životě.</p>	Rolová hra může být pro nějaké účastnice náročným cvičením. Dbejte na jejich emoce, netlačte na ně, pokud se při hraní necítí dobře – myslete na to, že povzbuzení a podpora vedou k úspěchu.
16:40-17:00	Ukončení	Nakonci workshopu dejte každé účastnici možnost říci, co bylo pro ní dnes důležité; co se naučila; co si bude nejlépe pamatovat – pokud nemáte čas, aby diskuze probíhala v "kruhu", poproste účastnice, aby napsaly vše na papírky a ty přilepte na zeď a následně si je každý sám projde.	

VIDEA

Videa

Tato videa ilustrují konkrétní dominační techniky v každodenních situacích. Videa jsou v angličtině, nicméně si můžete zapnout titulky v češtině, polštině a norštině (jakýkoliv jiný jazyk je vítán pro překládání).

- Videa pro političky: <https://www.youtube.com/watch?v=ns0ozqgBLJQ>
- Videa pro mladé dívky: <https://www.youtube.com/watch?v=l4Pf8ohdV9k>

Scénář videa pro političky

Dominační techniky – političky

Zneviditelňování a zesměšňování

Zastupitel 1: *Pořád máme málo parkovacích míst. Musíme konečně vybudovat ty podzemní garáže.*

Zastupitelka: *No a co místo toho dát MHD zdarma? Tak jí využije mnohem víc lidí než teď a ty stávající místa by stačily.*

Zastupitel 1: *Ale Aničko, nebuď naivní. Rozpočet není nafukovací. A nevěřím, že jich bude jezdit víc. Já jsem pro garáže.*

Zastupitel 2: *Ale za chvíli budou volby. Chtělo by to vymyslet něco pozitivního, co se dotkne co nejméně lidí. Autem nejezdí všichni.*

Starosta: *Já bych navrhoval MHD zadarmo. V Tallinu to tak mají a funguje to.*

Zastupitel 2: *No to je skvělý nápad, pane starosto! To se bude lidem líbit a osloví to i naše tradiční voliče, seniory i matky s dětma.*

Odpírání informací

Starosta: *A další bod jednání jsou městské slavnosti na náměstí, které bude mít na starosti kolegyně Jonesová. Termín jsme už domluvili, budou v sobotu 9. září.*

Zastupitelka Jonesová: *Ale já o žádném termínu nevím?*

Zastupitel 1: *Jo ty si s námi vlastně nebyla. Dohodli jsme se na tom včera na pivu a všem se to hodí.*

Zastupitelka: *No ale mně se to bohužel nehodí, máme jet s rodinou na víkend pryč.*

Starosta: *Ale slavnosti byly hlavně Váš nápad. Asi si budete muset ujasnit priority, paní Jonesová, pokud chcete znovu kandidovat z druhého místa.*

Zastupitelka: *Chápu, já se to tedy nějak pokusím zařídit.*

Ať děláš, co děláš

Manžel: *Ahoj, zlato.*

Zastupitelka: *Ahoj. Mám špatnou zprávu. Musíme přesunout ten náš výlet na hory. Budeme mít ty městské slavnosti, které organizuju.*

Manžel: *To si děláš legraci, ne? Kuba už se těší a já už zamluvil chatu.*

Zastupitelka: *Já vím, taky mě to štve. Ale dohodli termín beze mě a teď před volbama nemůžu jít proti starostovi.*

Manžel: *Jasně, volby na prvním místě. A že to bude Kubovi líto je ti jedno.*

Obviňování a zahanbování

Zastupitelka: *A prásknul dveřma a teď se mnou nemluví. Tak co mám teď podle tebe dělat, mami.*

Matka: *No jo, Aničko, ty a ta tvoje politika. Já ti to říkala hned, že tam nemáš lézt, akorát zanedbáváš rodinu. Až si najde jinou, tak se mu nediv.*

Scénář pro mladé dívky

Dominační techniky – mladé dívky

Zneviditelňování:

Učitelka před třídou: *Dobrý den, třída. Otevřely se přihlášky na matematicko-fyzikální olympiádu. Tak pánové, kdo se přihlásí?*

Zesměšňování + odpírání informací

Přichází dívka, ukazuje papíry s grafy.

Dívka: *Chvíli mi to zabralo, ale myslím, že dobrý.*

Kluk: *Hele, máš to hezký, ale my už se včera dohodli s Janou, že ty grafy úplně vynecháme.*

Dívka: *No počkej, a kdy? Vždyť včera jsme končili a byli jsme jasně domluvený.*

Dívka 2: *No, ty už jsi musela spěchat na poslední autobus do toho vašeho vidlákova. My to pak ještě probírali cestou a bez grafů to bude srozumitelnější.*

Ať děláš, co děláš

U plaveckého bazénu:

Chlapec: *Trenére, já už musím jít, nebo nestihnu první hodinu.*

Trenér: *Tak si jdi, ale s tímhle přístupem s kvalifikací na mistrovství nepočítej.*

Chlapec přichází do třídy pozdě (po zvonění), má mokré vlasy

Chlapec: *Omlouvám se, že jdu pozdě.*

Učitel: *No to není žádné překvapení. Vidím, že jdeš zas rovnou z bazénu, co? S tímhle přístupem ale s dobrou známkou z angličtiny nepočítej.*

Obviňování a zahanbování

Matka mluví s dcerou:

Matka: *Tak co, jak to dneska šlo?*

Dcera: *Dobrý, z eseje mám jedničku, akorát pak o přestávce měli kluci blbý kecy, že vypadám zas jak děvka.*

Matka: *A ty se divíš, když si měla na sobě tohle*

ROLOVÁ HRA

Rolová hra pro političky

Rolová hra je efektivní způsob, jak prezentovat dominační techniky, a zároveň zapojit účastnice workshopu. Níže jsou uvedeny podrobné pokyny pro školitele a školitelky workshopu, včetně časového harmonogramu, návodu k rolové hře, charakteristik postav a navrhovaných debriefingových aktivit.

Časový harmonogram

- 15 minut – Příprava účastnic na rolovou hru
- 15 – 20 minut – Rolová hra
- 40 – 60 minut – Debriefing (debriefingové otázky, inovativní metoda “Divadlo utlačovaných”)

Příprava rolové hry + instrukce pro účastnice

Instrukce můžete buď promítnout na PowerPoint prezentaci či vytisknout a rozdat každé účastnici.

Jste členkou místního zastupitelstva **Kocourkov**. Přečtěte si svou roli (pro sebe) a připravte se na schůzi zastupitelstva, která bude probíhat 15 minut. Během schůze bedlivě pozorujte své kolegy a kolegyně.

Informace o Kocourkově:

- 3500 obyvatel
- 25 členů a členek místního zastupitelstva (20 mužů a 5 žen)
- Veřejné vybavení: školka, škola, doktor/ka, restaurace se sálem pro pořádání veřejných akcí, fotbalový stadion, žádné dětské hřiště
- Sociální život: akce jsou organizované především Sborem dobrovolných hasičů (plesy, Den dětí), Asociací myslivosti (plesy a další společenské události) a místními skauty

Otázky pro účastnice po rolové hře:

- Jaké chování nebylo v pořádku? (Veškeré nekorektní chování napište na flipchart, abyste se poté mohli vracet ke konkrétním příkladům.)
- Zažila jste někdy podobnou situaci?
- Jaké jsou další možné situace, které by mohly nastat?
- Jaké je to být v pozici osoby, vůči které jsou užívány dominační techniky?
- Jak reagovat v těchto situacích?

Postavy rolové hry

Vzhledem k velikosti skupin můžete měnit složení či počet postav v rolové hře. Vytiskněte níže přiložený seznam postav a jejich charakteristik (a úkolů), rozstříhejte jej na jednotlivé díly (postava + úkol). Účastnice si poté náhodně vylosují svůj charakter (který se navzájem neukazují). Hlavní roli Petře nechte zhruba 5 až 10 minut na přípravu. Jelikož ona bude ta, na které se bude ilustrovat většina dominačních technik, předem ji informujte o tom, že pokud se nebude cítit dobře, může kdykoliv říct STOP a tím ukončit rolovou hru.

Petra Nováková, místní zastupitelka, učitelka, 40 let, matka 2 dětí, ve volném čase pečuje o své děti a věnuje se zahradničení

Váš úkol: Připravte si krátkou prezentaci (5-10 minut) návrhu na postavení dětského hřiště v Koucourkově. Prezentujte svůj návrh na schůzi zastupitelstva (dejte si pozor na potenciální negativní reakce).

Vojtěch Nesvačil, starosta, poprvé zvolen do této funkce, 60 let, otec 2 dětí, myslivec	<u>Váš úkol:</u> Předsedáte schůzi zastupitelstva. Neposloucháte ani nevyrušujete prezentovaný návrh (na rozdíl od ostatních účastníků schůze).
Josef Lelíček, místostarosta, podnikatel, 55 let, bezdětný, myslivec	<u>Váš úkol:</u> Děláním vtipům zesměšňujete prezentující osobu. Na konci schůze zastupitelstva přijmete pozvání na pivo od Roberta Jelínka.
Magda Poláčková, místní zastupitelka, na mateřské dovolené, 35 let, matka 2 dětí, ve volném čase pečuje o své děti	<u>Váš úkol:</u> Vyjádříte svou podporu prezentovanému návrhu. Minulé schůze zastupitelstva jste se nemohla zúčastnit, neboť jste měla nemocné dítě.
Bořivoj Lopta, místní zastupitel, učitel tělocviku, 35 let, bezdětný, má rád sporty, trenér místního fotbalového týmu	<u>Váš úkol:</u> Oponujete prezentovanému návrhu. Zdá se Vám, že investice do dětského hřiště není nutná. Přijdete s vlastním návrhem na rekonstrukci tribun fotbalového stadionu.
Ing. Arnošt Procházka, místní zastupitel, inženýr, 45 let, otec 2 dětí, má rád sporty	<u>Váš úkol:</u> Ignorujete prezentující osobu. Během její prezentace si čtete noviny.
MVDr. Karel Jura, místní zastupitel, veterinář, 50 let, otec 1 dítěte, nadšenec pěší turistiky	<u>Váš úkol:</u> Prezentující osobě nevěnujete pozornost, během prezentace hlasitě komentujete velikost jejich prsou.
Pavel Novotný, místní zastupitel, gynekolog, 49 let, otec 3 dětí, člen místního Sboru dobrovolných hasičů	<u>Váš úkol:</u> Řeknete (ne nahlas – jen tak mimochodem), že souhlasíte s návrhem, protože víte, že si děti nemají kde hrát.
Milan Šťastný, místní zastupitel, majitel místní restaurace, 58 let, otec 1 dítěte, člen místního Sboru dobrovolných hasičů	<u>Váš úkol:</u> Během celé prezentace jste na telefonu (hrajete hry, píšete SMS, emaily, etc.).
Ivo Truhlář, místní zastupitel, instalatér, 46 let, otec 2 dětí, myslivec	<u>Váš úkol:</u> Během prezentace se bavíte se svými kolegy. Poznámka: V případě, že se s vámi Vaši sousedé nebudou bavit, vstanete a dojdete za jinými kolegy
Robert Jelínek, místní zastupitel, stavař, 54 let	<u>Váš úkol:</u> Na konci prezentace se obrátíte na svého kolegu Josefa Lelíčka a pozvete ho na pivo.
Barnabáš Doležal, místní zastupitel, právník, 45 let	<u>Váš úkol:</u> Prezentaci nevěnujete pozornost, ale naopak se smějete prezentující osobě a několikrát zmíníte, že nemá žádný akademický titul.
Richard Fiala, místní zastupitel, farmář, 55 let	<u>Váš úkol:</u> Podpoříte návrh Bořivoje Lopty a zdůrazníte, že prioritou Kocourkova je investice do sportu.

Štěpán Poslušný, místní zastupitel, soukromý konzultant, 38 let	<u>Váš úkol:</u> Dáváte najevo, že Vás prezentace návrhu nezajímá. Prezentující osobu neposloucháte a povídáte si s ostatními kolegy. Poznámka: V případě, že se s Vámi vaši sousedé nebudou bavit, vstanete a dojdete za jinými kolegy.
Petr Mládek, místní zastupitel, architekt, 40 let	<u>Váš úkol:</u> Několikrát připomenete, že prezentující osoba mohla tento návrh projednat se sociálním výborem.
Daniel Čermák, místní zastupitel, manažer, 43 let	<u>Váš úkol:</u> Přijdete pozdě – nahlas si stěžujete, že jste nemohl najít zasedací místnost. Ptáte se, jaký návrh se nyní prezentuje.
Jan Urban, místní zastupitel, majitel místní autoškoly, 47 let	<u>Váš úkol:</u> Velmi radostně probíráte výsledek včerejšího fotbalového zápasu se svým kolegou Markem Kadlecem. Oba dva jste fanoušci vítězného týmu.
Honza Šimek, místní zastupitel, učitel matematiky a fyziky, 63 let	<u>Váš úkol:</u> Otočíte se na svou kolegyni Magdu Poláčkovou a sprostě ji obviníte ze zanedbávání jejích povinností (nedorazila na minulou schůzi zastupitelstva).
Karel Kopecký, místní zastupitel, návrhář, 32 let	<u>Váš úkol:</u> Jakmile se dozvíte, čeho se týká prezentace, omluvíte se a odejdete na toaletu.
Margita Bartošová, místní zastupitelka, hospodyňka, 52 let	<u>Váš úkol:</u> Váš telefon začne zvonit chvilku po začátku prezentace. Přijmete hovor a domlouváte se s manželem ohledně dnešní večeře.
Benjamin Knoflíček, místní zastupitel, důchodce, 75 let	<u>Váš úkol:</u> Během prezentace se zvednete a velmi pomalu se půjdete podívat z okna.
Kateřina Vlčková, místní zastupitelka, manažerka místního spolku pro mládež, 28 let	<u>Váš úkol:</u> Jste novou členkou zastupitelstva. Ráda byste podpořila přednášený návrh, ale když vidíte reakce ostatních, netroufnete si dát svou podporu najevo.
Karolína Konečná, místní zastupitelka, zdravotní sestřička, 61 let	<u>Váš úkol:</u> Ukazujete na telefonu fotografie svých vnoučat své kolegyni Kláře Malé.
Klára Malá, místní zastupitelka, recepční, 53 let	<u>Váš úkol:</u> S návrhem nesouhlasíte. Nemáte ráda prezentující osobu a raději se díváte na fotografie vnoučat Vaši kolegyně, fotografie hlasitě (pozitivně) komentujete.
Marek Kadlec, místní zastupitel, majitel místního autoservisu, 43 let	<u>Váš úkol:</u> Velmi radostně probíráte výsledek včerejšího fotbalového zápasu se svým kolegou Janem Urbanem.

Metoda Divadla Utlačovaných

Cílem této debriefingové aktivity je zahrát/vyzkoušet si různé strategie, jak čelit dominačním technikám, a ne o nich pouze hovořit teoreticky („v této situaci bych se zachoval/a takhle“, „Ignorovala bych jeho/její chování.“, etc.).

Kořeny divadla utlačovaných nalezneme v souvislosti s Pedagogikou Utlačovaných, se kterou přišel Paulo Freire v 60. letech 20. století v Brazílii, jako odpověď na tehdejší vojenský a elitářský režim. Cílem bylo u osob rozvinout kritické myšlení prostřednictvím kritické gramotnosti a dialogu, které vedou k uvědomění si vlastní životní situace. Brazílský dramatik a režisér Augusto Boal následně aplikoval pedagogiku utlačovaných do svého – divadelního jazyka a spolu s dalšími kolegy a kolegyněmi vyvinul koncept Divadla utlačovaných. Divadlo utlačovaných je soubor technik, her a cvičení, jejichž hlavní myšlenkou je obnovit/iniciovat dialog mezi lidmi skrze uměleckou formu – divadla. Zabývá se tématy útlaku, jak vnějšího, tak vnitřního. Můžeme jej použít k detekci mechanismů útlaku, kterým čelíme v našem každodenním životě. Teoretickým výsledkem je transformace naší společnosti s důrazem na solidaritu s utlačovanými.

Divadlo utlačovaných představuje publiku krátký divadelní příběh utlačovaného protagonisty/ky. Po přehrání příběhu jsou diváci a divačky dotázáni, zda by někdo nechtěl přijít na jeviště, zaujmout postavení utlačovaného hrdiny/ky (převzít roli) a pokusit se situaci zvrátit odlišným chováním (celá hra se hraje od znova). Záměrem je prozkoumat různé strategie a nápady, jak čelit mechanismům útlaku a přímo zapojit publikum do příběhu. Cílem je ukázat, že jsme schopni změnit děj k lepšímu a jsme schopni udělat to samé v našich životech.

V našem případě je krátkým divadelním představením právě rolová hra, utlačovanou protagonistkou je Petra Nováková, která čelí manipulativnímu chování během zasedání zastupitelstva. Po skončení rolové hry jsou účastníci vyzváni k vyměnění si role s Petrou Novákovou. Po výměně rolí se rolová hra hraje znovu a nová Petra by měla přijít s nápady a strategiemi, jak čelit manipulativnímu chování. Rolovou hru je možné opakovat, dokud bude o roli Petry zájem a účastníci budou stále přicházet s novými nápady a strategiemi, jak by se měla hlavní protagonistka Petra bránit.

Rolová hra pro dívky

Rolová hra je efektivní způsob, jak prezentovat dominační techniky, a zároveň zapojit účastnice workshopu. Níže jsou uvedeny podrobné pokyny pro školitele a školitelky workshopu, včetně časového harmonogramu, návodu k rolové hře, charakteristik postav a navrhovaných debriefingových aktivit.

Časový harmonogram

- 15 minut – Příprava účastnic na rolovou hru
- 15 – 20 minut – Rolová hra (diskuze, kdo bude mluvčí během klimatické stávky)
- 40 – 60 minut – Debriefing (debriefingové otázky, inovativní metoda “Divadlo utlačovaných”)

Příprava rolové hry + instrukce pro účastnice

Instrukce můžete buď promítnout na PowerPoint prezentaci či vytisknout a rozdat každé účastnici.

Jste členem/členkou místní skupiny aktivistů a aktivistek, kteří připravují klimatickou stávku. Přečtěte si svou roli a úkol (pro sebe, nikomu nic neukazujte) a připravte se na diskuzi, ohledně toho, kdo bude mluvčí na plánové klimatické stávce. Během schůze pečlivě pozorujte své kolegy a kolegyně.

Informace o plánované klimatické stávce:

- protest je organizovaný skupinou mladých aktivistů a aktivistek, Emílie je jediná, která klimatickou stávku připravuje od samého začátku, zároveň se postarala i o právní proces ohledně stávky (nahlášení/registrace)
- Emílie je zapojena do aktivit hnutí již několik let, ale nikdy nebyla považována za lídryni, jelikož se angažuje i v mnoha jiných rolích, především v těch organizačních a technických
- při přípravě stávky nebyla v plánu žádná řeč/proslov, ale zájem médií je nečekaně vysoký a novináři/ky žádají prohlášení od organizátorů/rek stávky
- již nějakou dobu jsou dívky nespokojené s tím, jakým způsobem jsou klimatické stávky organizovány – dívky dostávají spíše méně důležité role, co se týče výstupů k veřejnosti, ale téměř vždy jsou zodpovědné za tzv. ‘neviditelnou práci’, jakou je například příprava bannerů, úklid akce, organizace a další nezbytné věci
- Kris je nový chlapec ve městě – je populární fotbalový hráč, kapitán školního týmu. Rád by se stal mluvčím stávky, jelikož by tím rád okouznil svoji slečnu

Postavy rolové hry

Vzhledem k velikosti skupin můžete měnit složení či počet postav v rolové hře. Vytiskněte níže přiložený seznam postav a jejich charakteristik (a úkolů), rozstříhejte je na jednotlivé díly (postava + úkol). Účastnice si poté náhodně vylosují svůj charakter (který se navzájem neukazují). Hlavní roli Emílie nechte zhruba 5 až 10 minut na přípravu. Jelikož ona bude ta, na které se bude ilustrovat většina dominačních technik, předem ji informujte o tom, že pokud se nebude cítit dobře, může kdykoliv říct STOP a tím ukončit rolovou hru.

<p>Emílie Kubcová, místní aktivistka, 20 let, vždy jste přítomna na schůzkách ohledně přípravy protestu a často figurujete jako záloha při ,technické/organizační podpoře'. Většina osob si myslí, že právě Vy byste měla být mluvčí, neboť jste velmi dobrá v organizování věcí a práci s lidmi</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Během klimatické stávky si média žádají krátké vyjádření před kamerou. Někteří lidé poukázali na to, že právě Vy byste měla být řečnicí, ale máte oponenta – Krise, který bude bojovat, aby mohl být mluvčím (připravte se na potencionální zpětnou vazbu).</p>
<p>Kris Eliáš, nový chlapec ve městě, 21 let, vypadáte dobře a jste sebevědomý, fotbalista, kapitán školního týmu</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Argumentujete, že právě Vy byste měl být mluvčím stávky, neboť jako fotbalový hráč máte již zkušenosti s médii. Ve skutečnosti chcete okouzlit svou přítelkyni, která by Vás mohla vidět ve zprávách v TV.</p>
<p>Jan Boleda, zástupce kapitána školního týmu, chcete podpořit svého spoluhráče Krise (pozval Vás, abyste se ke stávce připojil a podpořil ho)</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Děláním vtipům zesměšňujete Emílii. Kdykoliv můžete, zmíníte, že se Emílie Krisovi nikdy nemůže vyrovnat.</p>
<p>Alžběta Dvorská, místní aktivistka, 32 let, matka dvouletého dítě, které je s Vámi na schůzi ohledně mluvčí klimatické stávky</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Podpoříte Emílii jako mluvčí klimatické stávky. Bohužel se nemůžete zúčastnit celé schůze, neboť Vaše dítě pláče a musíte odejít, abyste jej utišila.</p>
<p>Marie Suchánková, místní aktivistka, 15 let, stydlivá, jedná se o jeden z Vašich prvních protestů</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Ráda byste podpořila Emílii, jelikož jste toho o ní hodně slyšela, ale obáváte se postavit populárnímu Krisovi.</p>
<p>Dana Perná, místní aktivistka, 19 let, jste ,tajně' zamilovaná do Krise, a proto je pro Vás tato schůze příležitostí, jak na sebe před Krisem upozornit</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Podpoříte Krise jako mluvčího stávky, ignorujete Emíliin přínos v rámci organizace. Otevřeně prohlásíte, že Kris velmi dobře vypadá, tudíž nezáleží na tom, co v televizi řekne, stejně to bude působit dobře.</p>
<p>Laura Doskočilová, místní aktivistka, 21 let, též byste na stávce ráda vystoupila jako mluvčí, ale nikdo Vaše jméno nenavrhnul, snažíte se tedy zdiskreditovat oba navrhované mluvčí</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Během diskuze hlasitě komentujete velikost Emíliiných prsou a tvrdíte, že Kris je dobrý pouze v nakopávání míče.</p>
<p>Pavína Nováková, dívka ze školy, 17 let, aktivní v organizaci stávek a protestů již pár let</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Zmíníte (ne nahlas, pouze jen tak mimochodem), že podporujete Emílii, jelikož ona se účastní všech aktivit a o stávce toho ví nejvíce.</p>
<p>Martin Šťastný, místní aktivista, 21 let, angažuje se pouze proto, aby během protestu okouzlit dívky</p>	<p><u>Váš úkol:</u> Po celou dobu diskuze jste na telefonu (hrajete hry, píšete SMS, emaily, etc.).</p>

Jana Černá, místní učitelka, 42 let, účastnila se schůze na začátku, ale v průběhu odešla na sraz, vrátila se pomocí Marii Suchánkové	<u>Váš úkol:</u> Během diskuze telefonujete. Jednou za čas se snažíte podpořit Emílii, ale během toho Vám stále někdo volá.
Robert Hlučný, místní aktivista, 27 let, má zkušenosti v rámci hnutí za životní prostředí, nikdy však nebyl schopný připravit či organizovat události, říká se o Vás, že <i>přelétavý</i> , neboť na Vás není spolehnutí	<u>Váš úkol:</u> Diskuze Vás velice zajímá, zastáváte názor, že Emília nemůže vystoupit jako mluvčí, neboť je žena. Máte stereotypní argumenty, např. je příliš emotivní, nerozhodná – zpochybňujete, že by mohla vůbec být mluvčí.
Bob Karlík, místní aktivista, 20 let	<u>Váš úkol:</u> Přijdete s kamarádem Ríšou Fialou, diskuze Vás nezajímá, vymýšlíte, kam společně vyrazíte po stávce. Vyměňujete si názory a příhody z místních barů.
Richard Fiala, místní aktivista, 21 let	<u>Váš úkol:</u> Přijdete s kamarádem Bobem Karlíkem, diskuze Vás nezajímá, vymýšlíte, kam společně zajdete po stávce. Vyměňujete si názory a příhody z místních barů..
Petr Nový, místní aktivista, 27 let	<u>Váš úkol:</u> Opakujete, že by nikdo neměl být mluvčím, a upozorňujete na to, že by se nemělo komunikovat s médii, neboť jakoukoliv zprávu zmanipulují/zkreslí.

Debriefing – Otázky pro účastnice po rolové hře:

- Jaké chování nebylo v pořádku? (Veškeré nekorektní chování napište na flipchart, abyste se poté mohli vrátit se ke konkrétním příkladům.)
- Zažili jste někdy podobnou situaci?
- Jaké jsou další možné situace, které by mohly nastat?
- Jaké to je být v pozici osoby, vůči které jsou používány dominační techniky?
- Jak reagovat v těchto situacích?
- Kdo by případně mohl být Vaším spojencem/spojenkyní?
- Proč je důležité hledat spojence/oporu?
- Jak reagovat v těchto situacích – co můžete dělat, když někdo proti Vám používá dominační techniky?
- Jak reagovat, když vidíte, že někdo používá dominační techniky proti někomu jinému?

Metoda Divadla Utlačovaných

Cílem této debriefingové aktivity je zahrát/vyzkoušet si různé strategie, jak čelit dominačním technikám, a ne o nich pouze hovořit teoreticky („v této situaci bych se zachoval/a takhle“, „Ignorovala bych jeho/její chování.“, etc.).

Kořeny divadla utlačovaných nalezneme v souvislosti s Pedagogikou Utlačovaných, se kterou přišel Paulo Freire v 60. letech 20. století v Brazílii, jako odpověď na tehdejší vojenský a elitářský režim. Cílem bylo u osob rozvinout kritické myšlení prostřednictvím kritické gramotnosti a dialogu, které vedou k uvědomění si vlastní životní situace. Brazílský dramatik a režisér Augusto Boal následně aplikoval pedagogiku utlačovaných do svého – divadelního jazyka a spolu s dalšími kolegy a kolegyněmi vyvinul koncept Divadla utlačovaných. Divadlo utlačovaných je soubor technik, her a cvičení, jejichž hlavní myšlenkou je obnovit/iniciovat dialog mezi lidmi skrze uměleckou formu – divadla. Zabývá se tématy útlaku, jak vnějšího, tak vnitřního. Můžeme jej použít k detekci mechanismů útlaku, kterým čelíme

v našem každodenním životě. Teoretickým výsledkem je transformace naší společnosti s důrazem na solidaritu s utlačovanými.

Divadlo utlačovaných představuje publiku krátký divadelní příběh utlačovaného protagonisty/ky. Po přehrání příběhu jsou diváci a divačky dotázáni, zda by někdo nechtěl přijít na jeviště, zaujmout postavení utlačovaného hrdiny/ky (převzít roli) a pokusit se situaci zvrátit odlišným chováním (celá hra se hraje od znova). Záměrem je prozkoumat různé strategie a nápady, jak čelit mechanismům útlaku a přímo zapojit publikum do příběhu. Cílem je ukázat, že jsme schopni změnit děj k lepšímu a jsme schopni udělat to samé v našich životech.

V našem případě je krátkým divadelním představením právě rolová hra, utlačovanou protagonistkou je Emilia Woodsová, která čelí manipulativnímu chování během diskuze, kdo by měl být mluvčí klimatické stávkou. Po skončení rolové hry jsou účastníci vyzváni k vyměnění si role s Emílií. Po výměně rolí se rolová hra hraje znovu a *nová Emílie* by měla přijít s nápady a strategiemi, jak čelit manipulativnímu chování. Rolovou hru je možné opakovat, dokud bude o roli Emílie zájem a účastníci budou stále přicházet s novými nápady a strategiemi, jak by se měla hlavní protagonistka Emílie bránit.